

Werkboek Openbare ruimte De Venen

Onderdeel van het programma wijkverbetering voor Drachten

11-9-2026

Status: Concept

Drachten, De Venen

Inhoud

1. Aanleiding en doel

Opgave voor De Venen

2. Ruimtelijke structuur De Venen

Situering in Drachten

Ontstaansgeschiedenis

Cultuurhistorie en landschap

Naoorlogse uitbreidingswijken in Drachten

Ontwikkeling van De Venen

3. Huidige situatie en opgave

Wat valt binnen de opgave

Analyse van de openbare ruimte

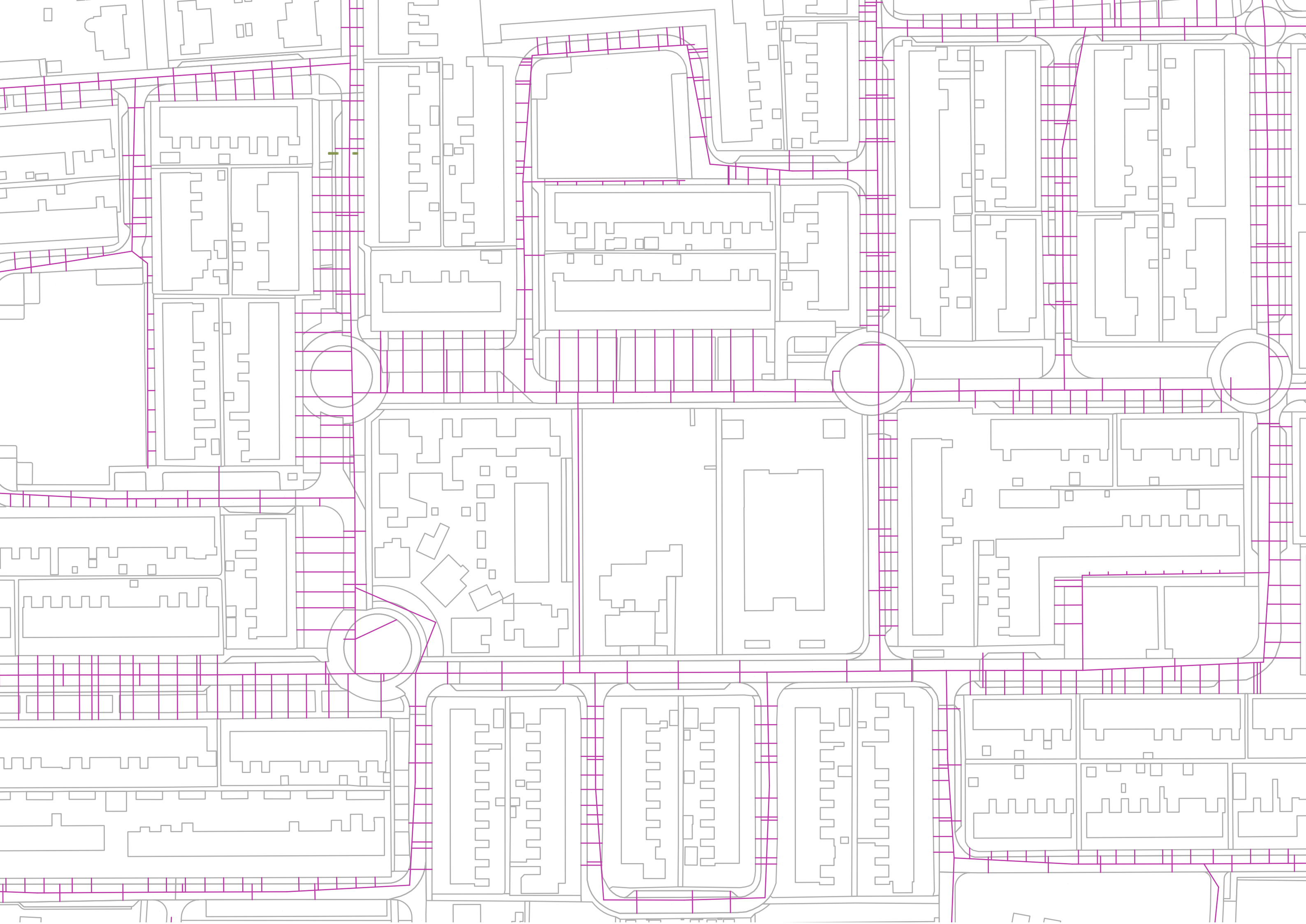
Kwaliteiten en verbeterpunten

4. Ruimtelijke visie De Venen

De Venen in essentie

Structurenkaarten

Uitgangspunten integrale inrichting openbare ruimte

1. Aanleiding en doel

Opgave voor De Venen

Opgave voor De Venen

De aanleiding om in De Venen een grootschalig wijkverbeteringstraject op te starten is in de basis de noodzakelijke rioolvervanging. In een groot deel van de wijk ligt het riool er al ruim 80 jaar en is het aan het einde van zijn levensduur.

Om het rioolstelsel te kunnen vervangen, moeten de straten worden opengebroken. Dat is een goed moment om ook te kijken hoe de straten en de openbare ruimte opnieuw en toekomstbestendig kunnen worden ingericht. Denk bijvoorbeeld aan meer ruimte voor groen, een prettige en veilige omgeving en ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten.

Bij de plannen voor De Venen wordt gekeken naar hoe de buurt prettiger, gezonder en toekomstbestendiger kan worden. Grote veranderingen aan woningen, zoals sloop en nieuwbouw of het bouwen van extra woningen, vallen niet binnen dit project.

Dit werkboek geeft op hoofdlijnen aan hoe naar de inrichting van de openbare ruimte in De Venen wordt gekeken. Gelijktijdig met dit werkboek is het koersdocument voor de wijkverbetering opgesteld. Waar het koersdocument beschrijft wat met de wijkverbetering bereikt moet worden, vertaalt dit werkboek deze doelen naar ruimtelijke uitgangspunten voor de openbare ruimte.

Het werkboek is geen definitief ontwerp. Het vormt het ruimtelijke kader voor de verdere uitwerking van de openbare ruimte. Daarin worden samenhangende keuzes gemaakt over onder meer de hoofdstructuren, groen, verkeer, toegankelijkheid, spelen, bewegen en ontmoeten. Deze uitgangspunten geven richting aan de verdere uitwerking per straat en dragen bij aan een herkenbare en samenhangende inrichting van de wijk als geheel.

Het werkboek beschrijft de gewenste ontwikkeling van de openbare ruimte voor heel De Venen. De uitvoering daarvan is echter niet overal gelijk. In de straten waar het riool wordt vervangen, wordt de openbare ruimte opnieuw ingericht. Voor deze straten is financiering beschikbaar. Voor andere straten in de wijk geldt dat de ambities en uitgangspunten uit dit werkboek ook richtinggevend zijn, maar dat uitvoering afhankelijk is van toekomstige besluitvorming en beschikbare middelen.

In een volgende fase worden per straat ontwerpen gemaakt. Daarbij wordt in gesprek gegaan met bewoners over de inrichting van hun straat. Deze ontwerpen worden uitgewerkt binnen de kaders en uitgangspunten van dit werkboek, zodat de samenhang in de wijk behouden blijft en de ambities van de wijkverbetering kunnen worden gerealiseerd.

2. Ruimtelijke structuur De Venen

Situering in Drachten

Ontstaansgeschiedenis

Cultuurhistorie en landschap

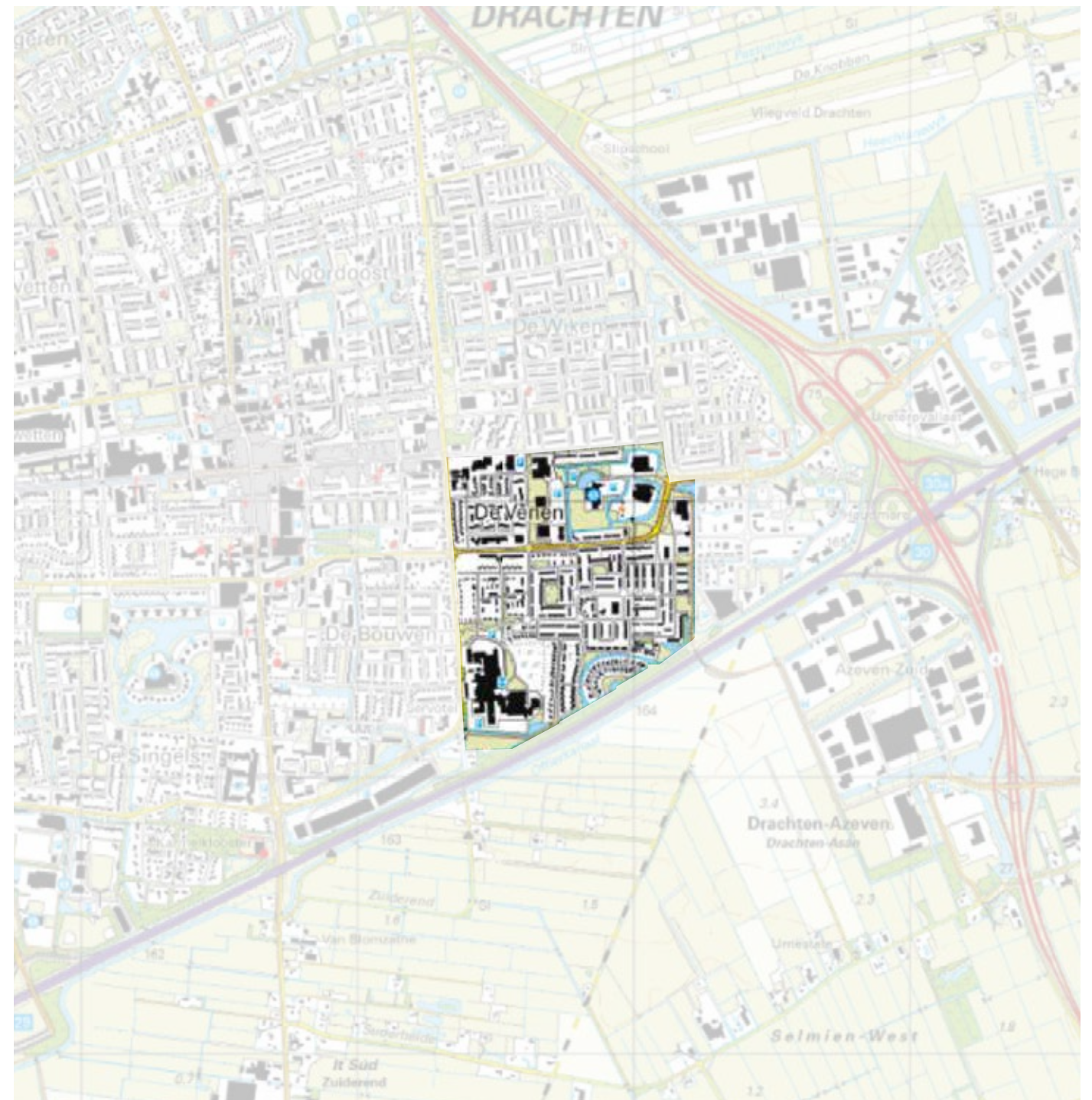
Naoorlogse uitbreidingswijken in Drachten

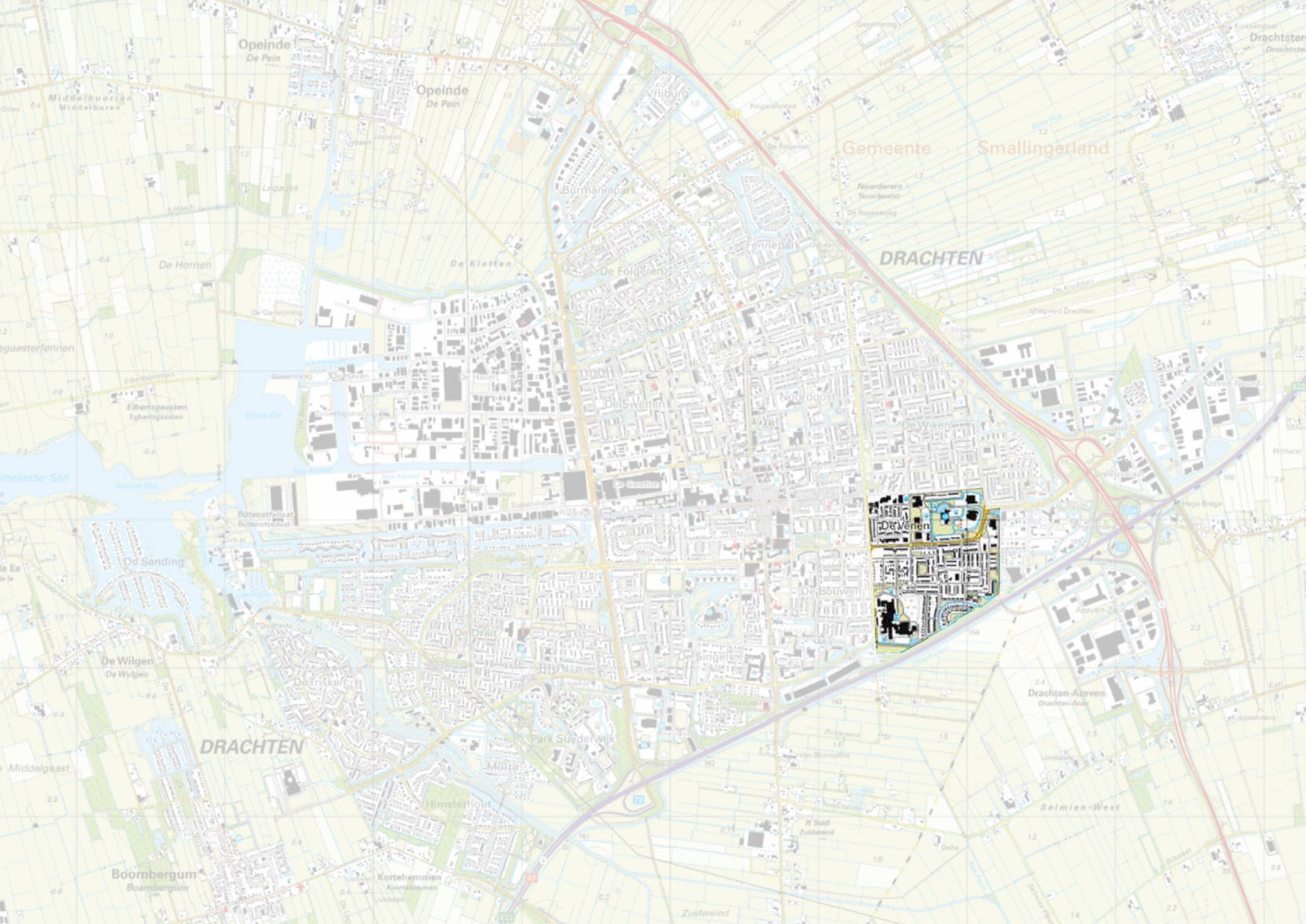
Ontwikkeling van De Venen

Situering in Drachten

De wijk De Venen, ruim 86 hectare groot, is gelegen in het oosten van Drachten en heeft zijn oorsprong in 1963 toen er gestart werd met de realisatie van de eerste wegen en gebouwen. De wijk kenmerkt zich momenteel met name door de mix aan koop- en huurwoningen en de aanwezigheid van wijkgerichte-, bovenwijkse- en regionale voorzieningen.

Volgens de wijkatlas 2024 van de gemeente Smallerland wonen er in De Venen 2.745 mensen in 1.140 woningen. Opvallend, maar ook wel typisch voor de bouwperiode, is dat het grootste gedeelte van de woningen in een geschakelde vorm gerealiseerd is: 754 rijwoningen en 63 appartementen. In De Venen bevinden zich met het ziekenhuis Nij Smellinghe (in het zuidwesten) en de onderwijscampus Leerpark Drachten (in het noordoosten) een tweetal grote regionale voorzieningenclusters. De supermarkt en het fitnesscentrum aan de Raai, de kinderopvang aan de Splitting en de scholen voor nieuwkomers aan De Ring en het Zetveld kunnen aangemerkt worden als bovenwijkse voorziening. De openbare basisschool De Pionier is de enige echte voorziening die op de wijk zelf gericht is. Er is geen buurthuis of ander ontmoetingsgebouw voor inwoners aanwezig.

Ontstaansgeschiedenis

Drachten ontstond in 1641 door een samensmelting van de nederzettingen Noorder Drachten en Zuyder Drachten. In dat jaar werd de Drachtster Compagnonsvaart tussen de beide nederzettingen aangelegd. De vaart was nodig om de turf die in het gebied rondom de nederzettingen gewonnen werd te verscheppen naar het westen van het land. Rond 1800 was het door de opkomst van alternatieve brandstoffen gedaan met de grootschalige veenaufgravingen. De regio rond Drachten werd een boerenstreek. Het dorp Drachten kenmerkte zich in die tijd door de handel en groeide langzaam. Maar de werkloosheid was hoog en veel mensen leefden in armoede. Na de Tweede Wereldoorlog moest de toenemende industrialisatie daar een oplossing voor bieden. Dit verliep in eerste instantie nog moeizaam, maar de komst van de scheerapparatenfabriek van Philips in 1950 zorgde voor een kentering. Het scheerapparaat, toen nog een nieuw product, sloeg aan. De fabriek groeide snel. Het

succes bracht ook andere bedrijven naar Drachten en er kwam welvaart. Tussen 1950 en 1970 nam het aantal inwoners toe van circa 10.000 naar circa 35.000. Momenteel wonen er ongeveer 45.000 mensen in Drachten.

De wijken De Venen en De Wiken in het oosten van Drachten, gelegen in de driehoek tussen de Noorder- en Zuiderdwarsvaart en de snelwegen naar Leeuwarden en Groningen, zijn gebouwd in een voormalig turfwinninggebied met kanalen en vaarten dat later veranderd is naar een kleinschalig singellandschap. De kanalen en bomensingels liepen van oost naar west richting de voormalige dwarsvaart van de Drachtster Compagnonsvaart. Na de Tweede Wereldoorlog is het stelsel van kanalen en vaarten gedempt om plaats te maken voor een nieuw hoofdriool voor de vele nieuwe woningen in Drachten en voor ontsluitingswegen vanwege het opkomende autobezit.

1664

1884

1938

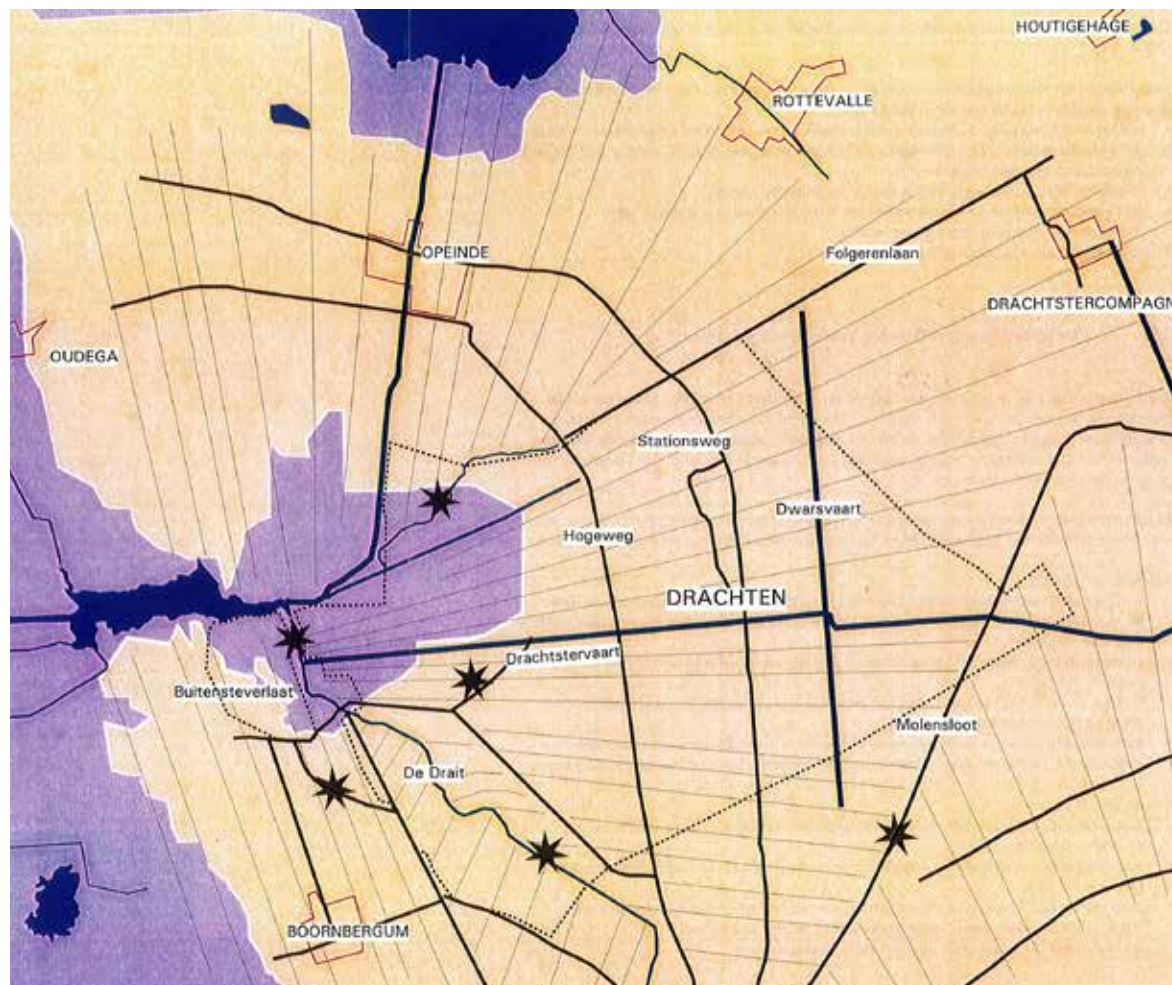
1970

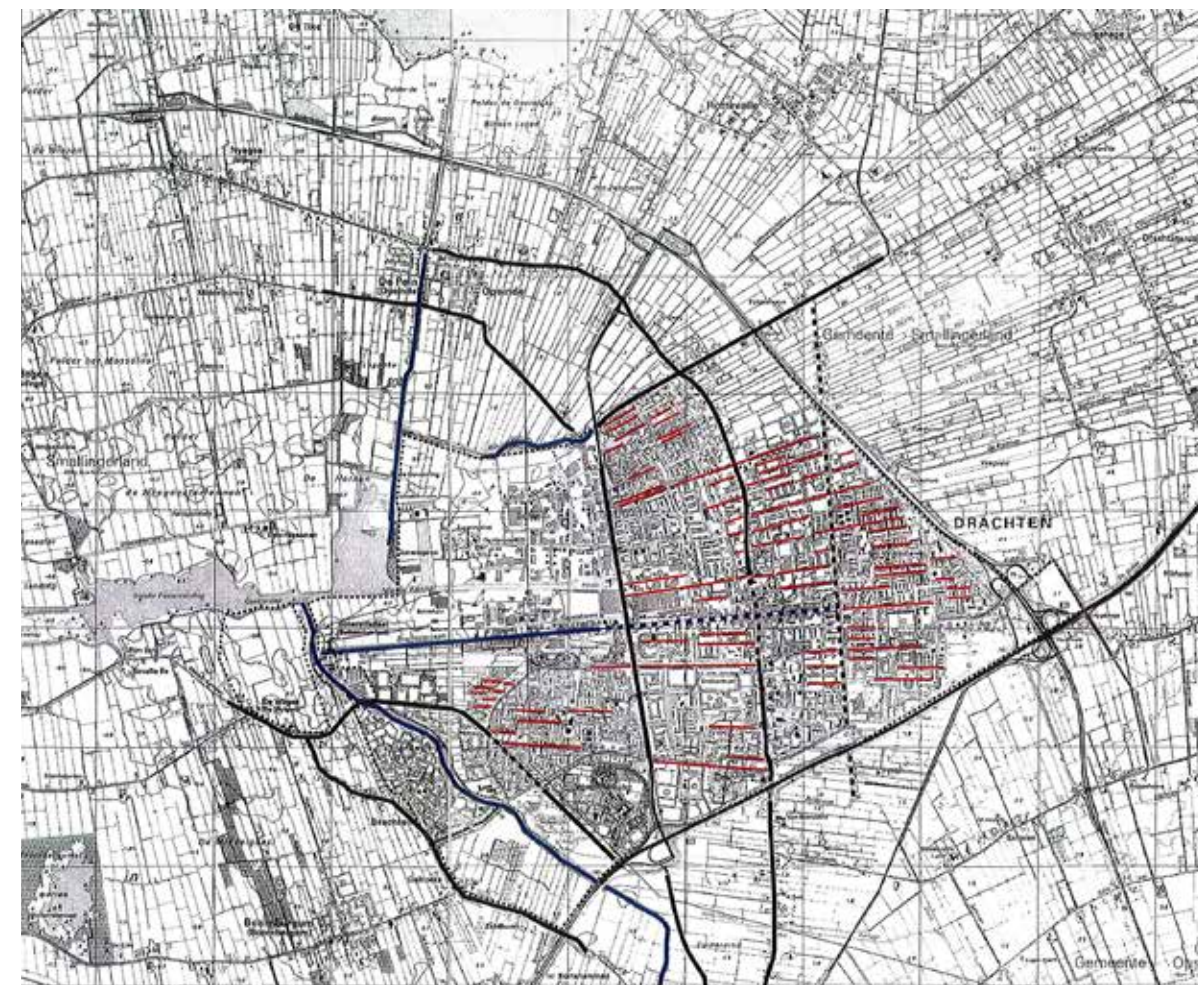
2026

Cultuurhistorie en landschap

De oorspronkelijke oude wegen met lintbebouwing, die van het noorden naar het zuiden lopen en de voormalige vaarten hebben voor een groot deel de structuur van Drachten bepaald. Het stratenpatroon van de naoorlogse woonwijken volgt in het algemeen gezien de richting van deze lijnen. Het oorspronkelijke veenlandschap van west naar oost is in de huidige tijd op enkele plekken nog beperkt herkenbaar. In De Venen bijvoorbeeld in de kleine langgerekte groenstructuren aan De Klim, De Leijen, De Slag en de Uitgang (zie de beelden op de volgende pagina). Van lange zichtlijnen is daarbij geen sprake meer.

De Venen bevindt zich in het oosten van Drachten, waar de grond voornamelijk uit zand en leem bestaat. Het moeilijk waterdoorlatende keileem ligt dicht tegen het oppervlak, wat zorgt voor een complexe waterhuishouding. Oppervlaktewater is er nauwelijks. De groenstructuren met gras, struiken en bomen zijn in De Venen in het algemeen gekoppeld aan het stratenpatroon, maar mist onderlinge samenhang en hiërarchie. De relatief kleine groene ruimten die er zijn, bevinden zich verdeeld over de wijk en zijn niet gekoppeld aan grotere hoofdstructuren. Verbetering is mogelijk.

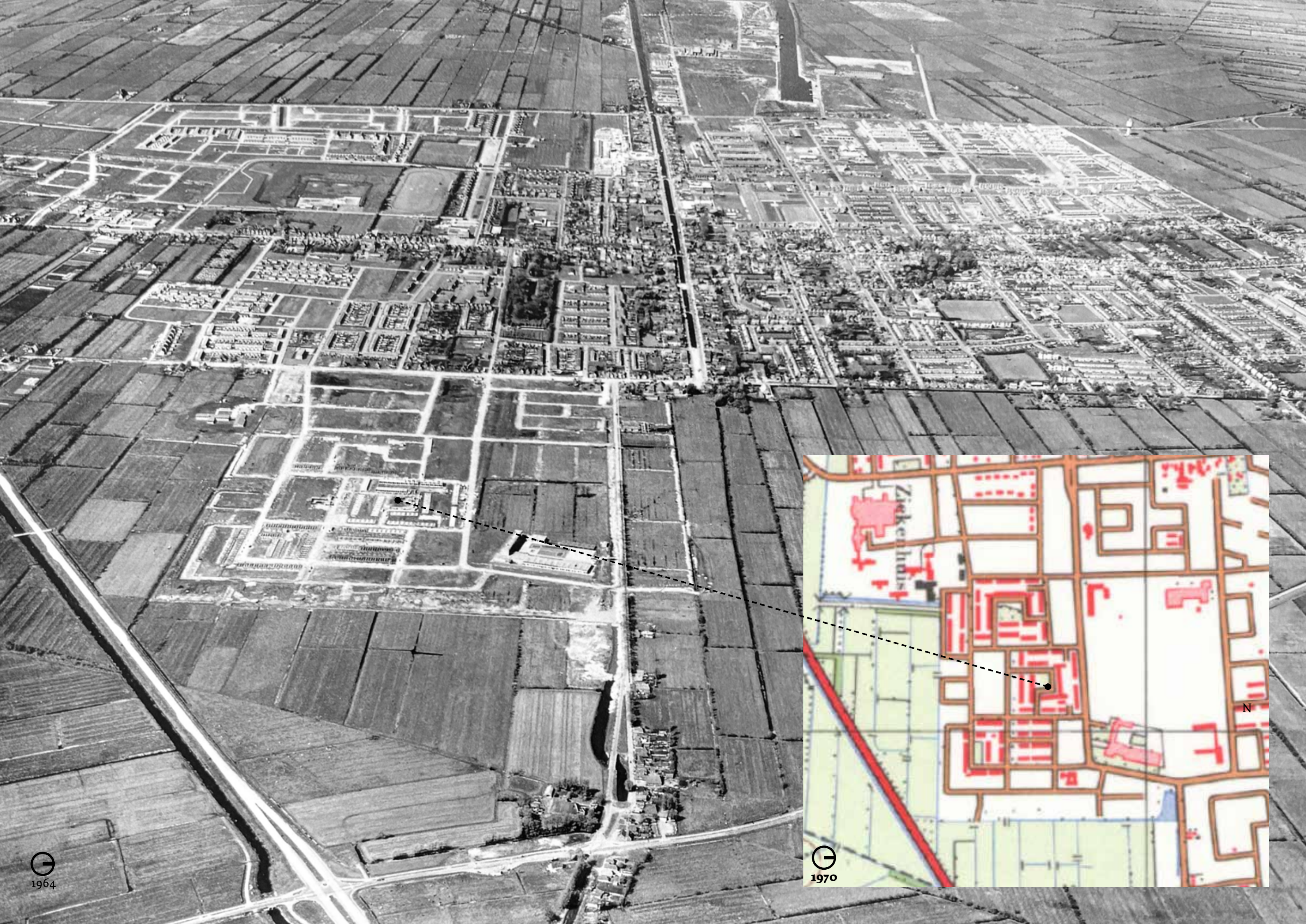

Naoorlogse uitbreidingswijken in Drachten

Op de luchtfoto op deze pagina uit 1964 vanuit oostelijke richting is de ontwikkeling van Drachten na de Tweede Wereldoorlog goed zichtbaar. Tegenwoordig vormen de bodem en het landschap meestal de basis voor stedelijke ontwikkelingen. Na de Tweede Wereldoorlog was dit veel minder het geval. Hierdoor is het oorspronkelijke veenlandschap in De Venen nauwelijks nog herkenbaar. Op de achtergrond van de foto wordt onder andere gewerkt aan de realisatie van de wijken De Swetten en De Singels. En ook in de wijken Noordoost en De Bouwen is activiteit zichtbaar. Links op de voorgrond is het huidige stratenpatroon van De Venen al goed te zien. Er wordt gewerkt aan de bouw van de woningen met platte daken rondom de hoven. Aan de Splitting en de Uitgang zijn de voormalige LTS en het eerste gebouwtje van het huidige ziekenhuis Nij Smellinghe al zichtbaar. In deze periode werd er ook gewerkt aan het dempen van de vaarten. De Dwarsvaart en de vaart naar Ureterp (liep midden door het huidige Leerpark Drachten) zijn al niet meer zichtbaar. De Drachtstercompagnonsvaart door het centrum nog wel, maar dat zou niet lang meer duren. Deze was in 1967 volledig gedempt.

1964

1970

N

Ontwikkeling van De Venen

De Venen is één van de uitbreidingswijken van Drachten die grotendeels tussen 1950 en 1970 gebouwd werden. Die tijd werd in de architectuur de tijd van het Nieuwe Bouwen genoemd. Het Nieuwe Bouwen kenmerkte zich door transparantie, ruimte, licht en lucht. Bij De Venen is dat terug te zien in de brede straten met doorzonwoningen (huizen waarbij je van de voorkant helemaal naar de achterkant kunt kijken, bijvoorbeeld doordat de woonkamer aan de voor- en achterkant ramen heeft). De meeste woningen die tussen 1950 en 1970 in Drachten gebouwd werden, zijn zogenoemde woningwetwoningen met een lage huur. De architectuur werd daar mede bepaald door het materiaal en de bouwmethode. Voor verfijning was minder ruimte. Dit heeft eraan bijgedragen dat het beeld van De Venen, ondanks de variatie in woningtypen, in de basis eentonig is (zie de beelden op de volgende pagina). De Venen staat bij de inwoner van Drachten wel bekend als ‘de wijk met de platte daken’, maar er is verder eigenlijk geen sprake van een eigen sterke identiteit.

In 1963 werd er gestart met de aanleg van de wijk. De woningen met platte daken rondom de hoven werden als eerste gebouwd. De laatste woningen in de zuidelijke driehoek en een nog onbebouwd perceel aan de Splitting ruim 30 jaar later.

1960

1970

1985

2000

3. Huidige situatie en opgave

Wat valt binnen de opgave

Analyse van de openbare ruimte

Opbouw van de wijk

Huidig stratenpatroon

Openbaar en privé

Verharding, groen en water

Groenstructuren

Voorzieningen

Kwaliteiten en verbeterpunten

Wat valt binnen de opgave

Luchtfoto plangebied De Venen

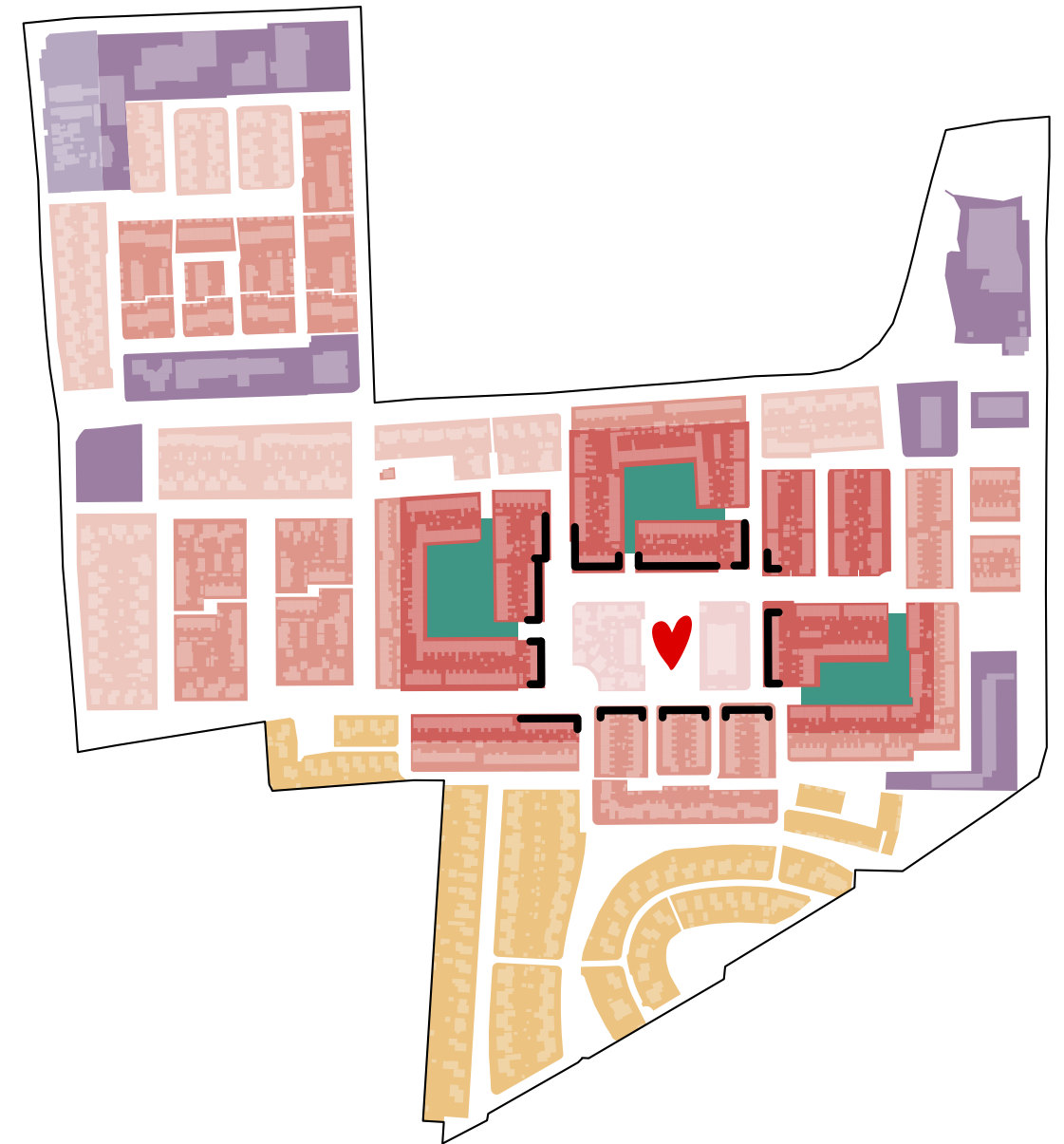
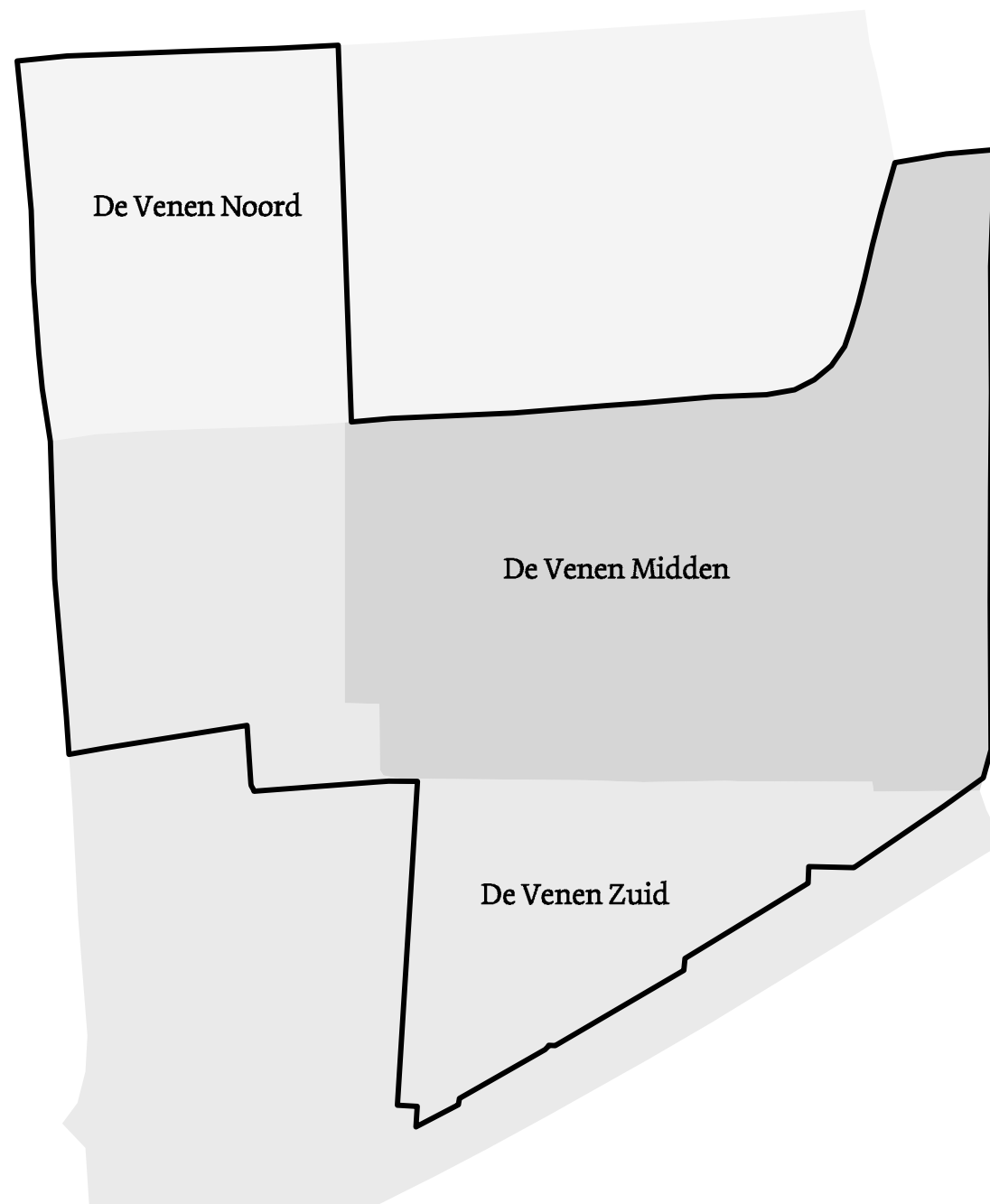

Scope van de rioolvervang De Venen

Wijkvernieuwing De Venen

Het ziekenhuis, het Leerpark en de hoofdontsluitingswegen horen wel bij de wijk De Venen, maar er is op die plekken geen rioolvervang voorzien. Alle gekleurde straten zijn onderdeel van de vernieuwing van de openbare ruimte.

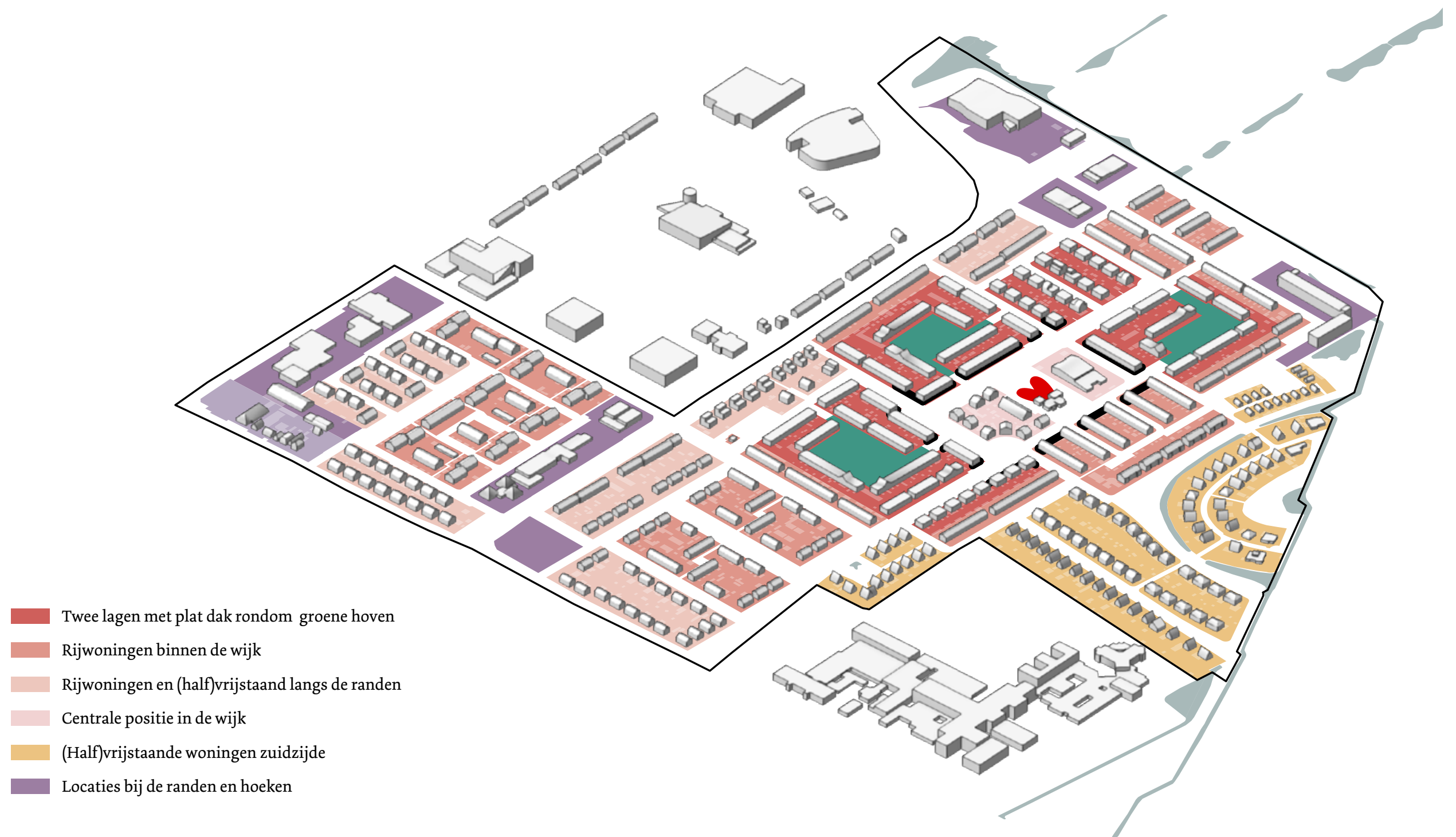
Opbouw van de wijk

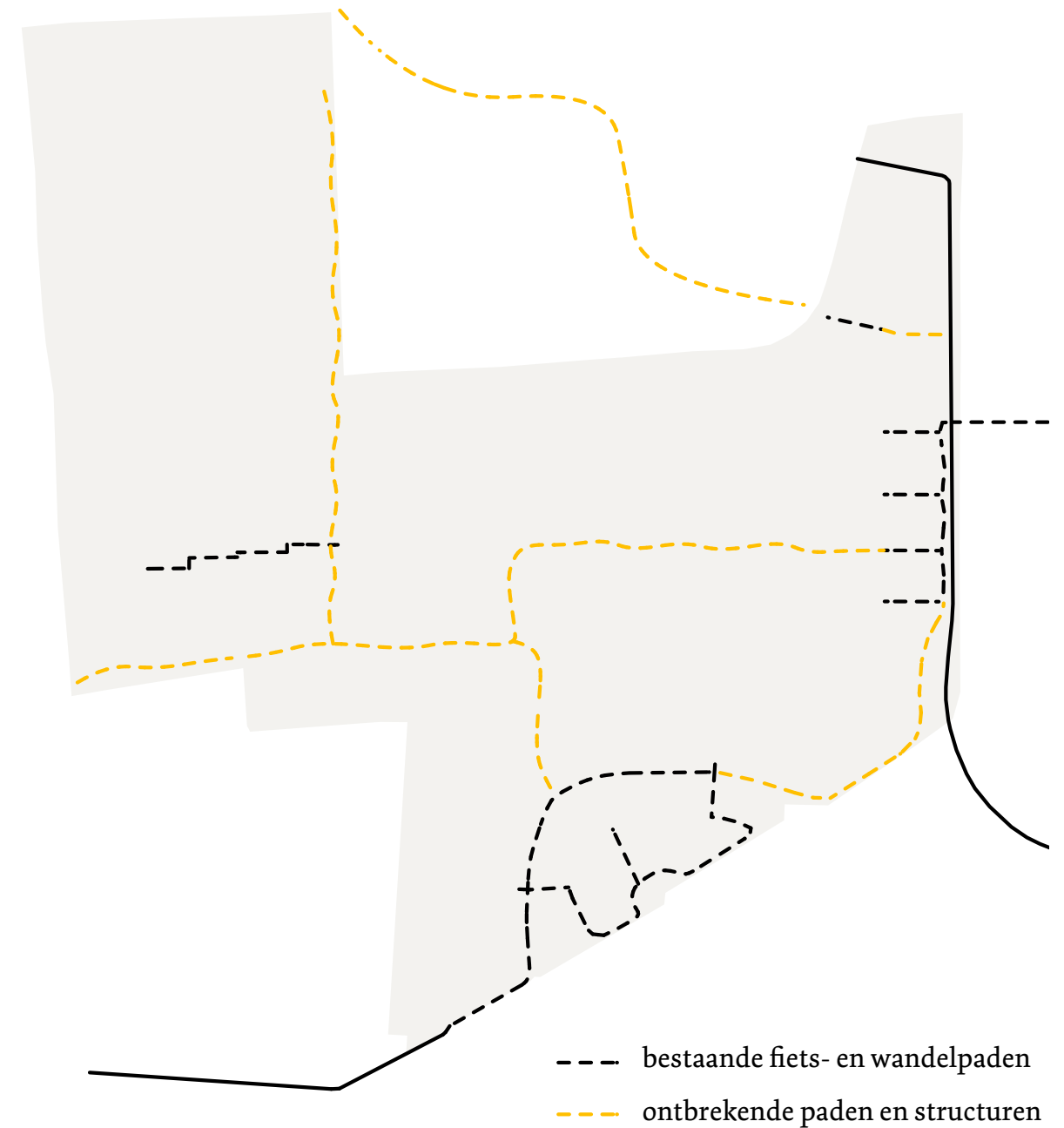
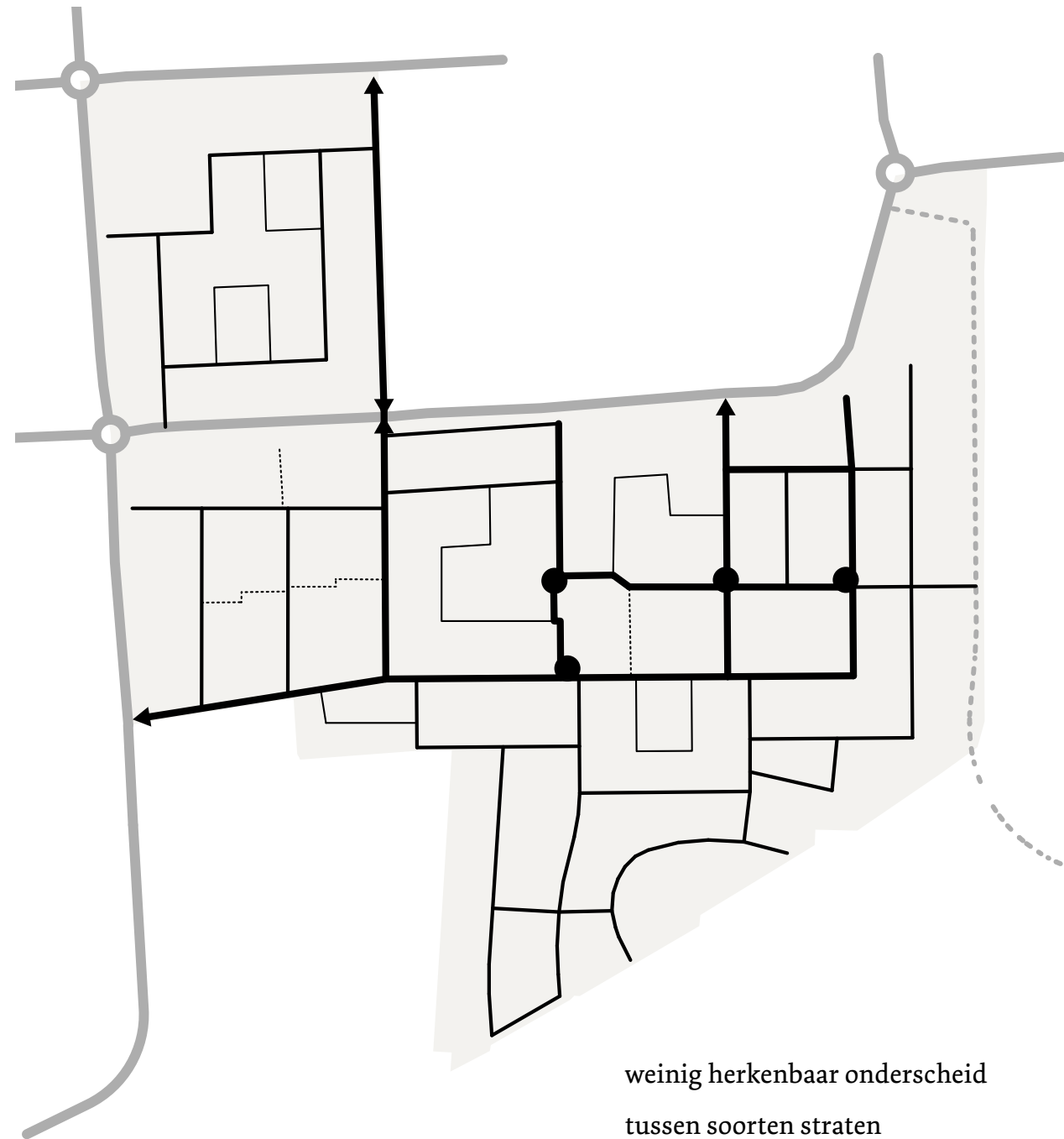
Plangebied en opbouw van de wijk

De wijk is opgebouwd uit vier van elkaar te onderscheiden delen. Het midden van De Venen is het meest herkenbaar door de platte bebouwing rondom een drietal hofjes. De oriëntatie van de bebouwing en de positionering van de hofjes suggereren een centraal hart dat zowel vanuit fysiek als sociaal oogpunt sterker tot uiting zou kunnen komen.

Opbouw van de wijk

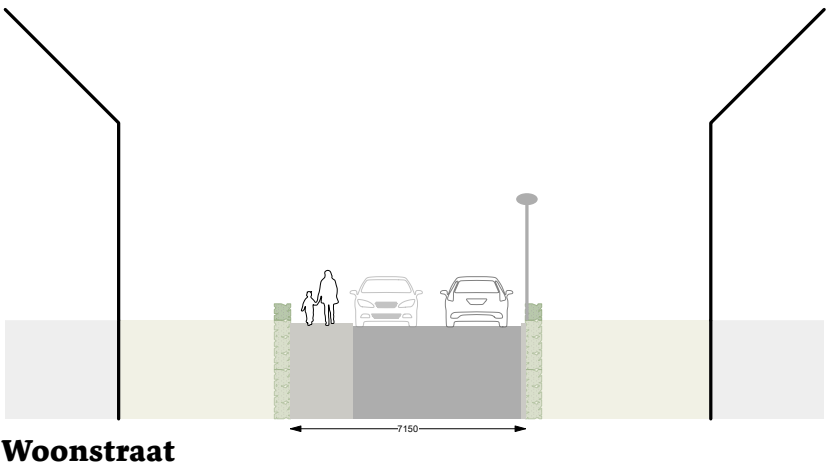
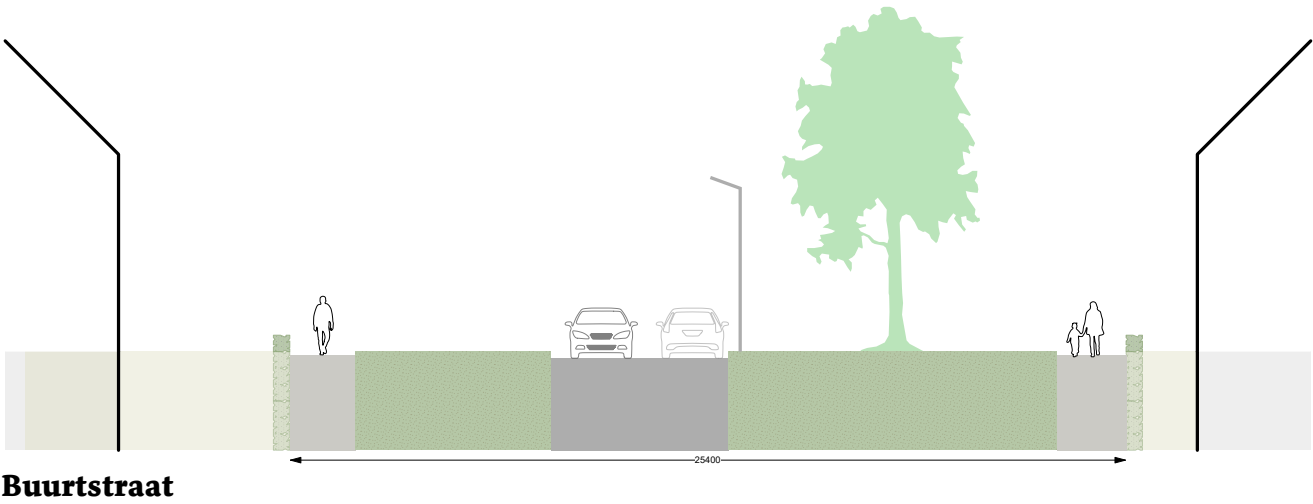
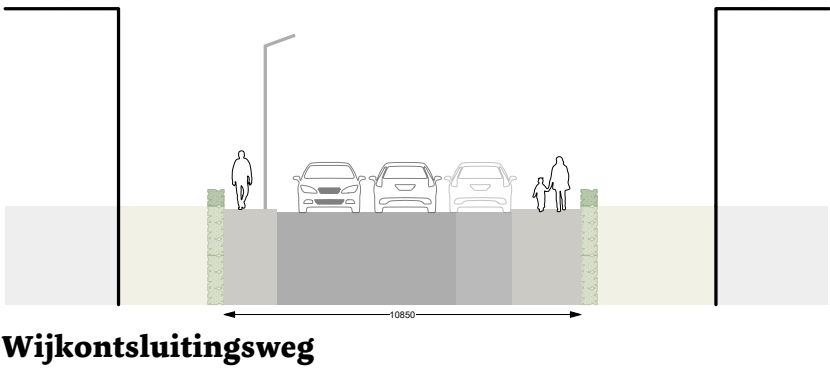
Huidig stratenpatroon en fiets- en wandelpaden

Huidig stratenpatroon en fiets- en wandelpaden

De straten in De Venen lijken veel op elkaar, waardoor het niet altijd makkelijk oriënteren is. Dat geldt voor voetgangers, maar ook voor fietsers en automobilisten is het niet in één oogopslag duidelijk waar de in- en uitgang van de wijk is. Voor langzaamverkeer zijn er bovendien ontbrekende verbindingen te zien in de wandelstructuren.

Verschillende soorten straten

Wijkontsluitingsweg (Uitgang)

Wijkontsluitingsweg (Leidijk)

Wijkontsluitingsweg (Zetveld)

Buurtstraat (bijvoorbeeld De Jerden)

Woonstraat (bijvoorbeeld De Bolten)

Hofjes met speeltuin (bijvoorbeeld bij Uitgang)

Straten huidige situatie

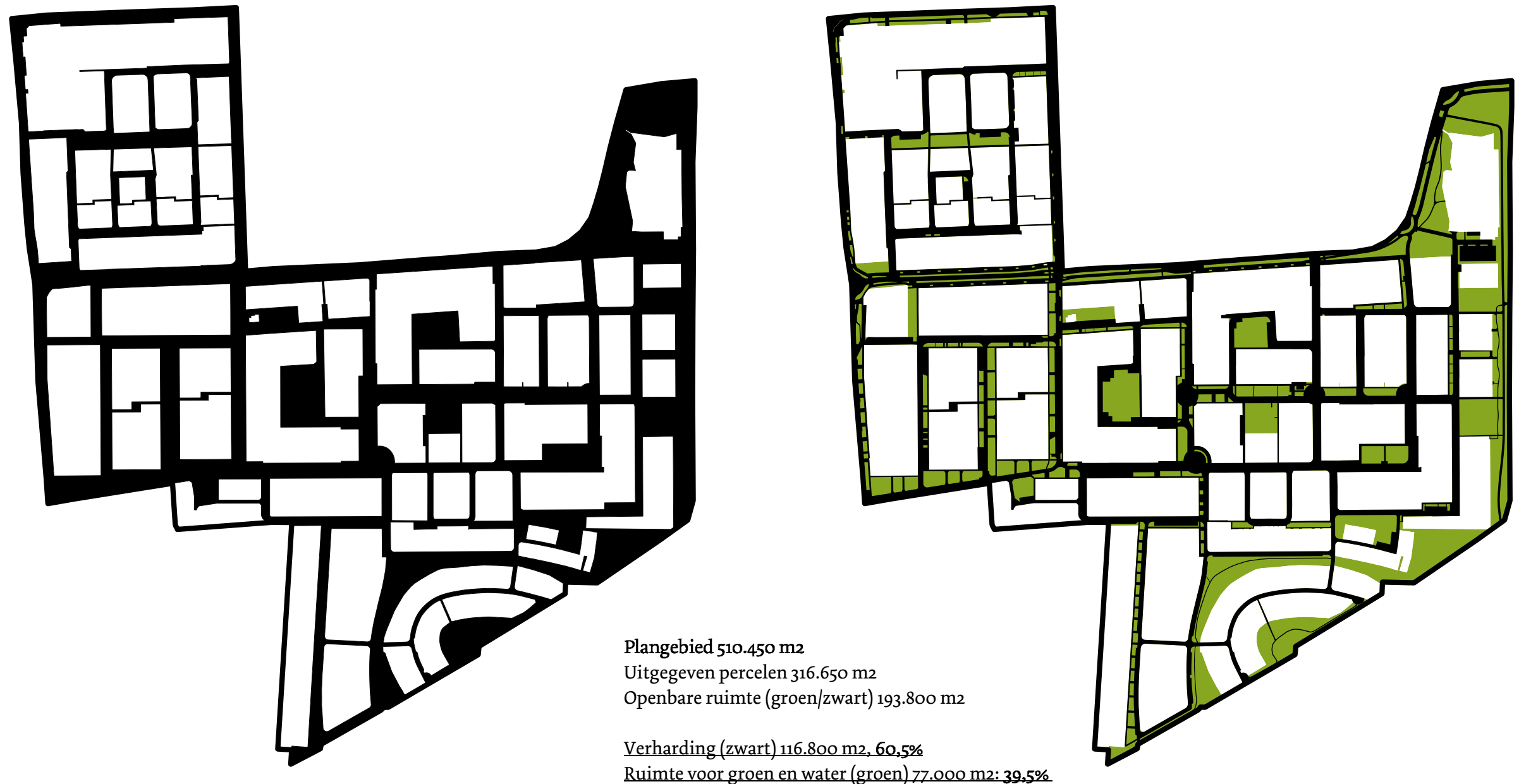
Er is in de basis weinig afwisseling tussen de verschillende soorten straten aanwezig. In de straten is in het algemeen veel verharding en weinig groen aanwezig. De hofjes brengen lucht en groen de wijk in.

Overige ruimte huidige situatie

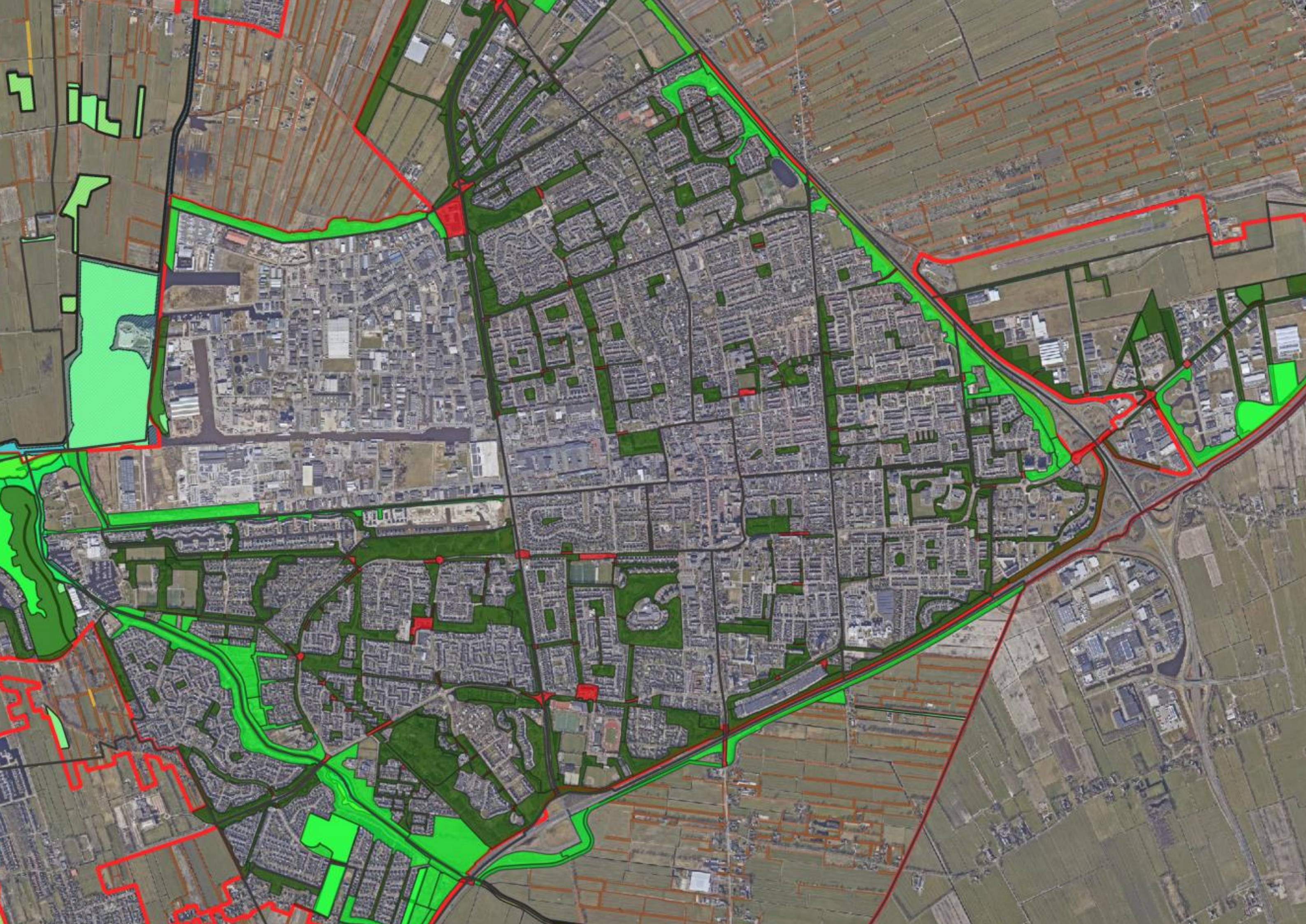
De Venen is op straatniveau ruim opgezet, wat mogelijkheden biedt om ruimte te maken voor ontmoeten, spelen en bewegen.

Openbaar en privé, verharding en groen

Links openbaar (zwart) en privé (wit). Rechts de verhouding tussen verharding en groen in de openbare ruimte.

De Venen is op straatniveau ruim opgezet, maar toch ontbreekt er in de wijk een grote groene plek voor ontmoeting en ontspanning, zoals de noordelijk gelegen wijk De Wiken dat wel heeft. Er is relatief veel uitgegeven grond over de hele wijk gezien. Van de ruimte die overblijft tussen de uitgegeven percelen is ongeveer 60% verhard.

Groenblauwe structurenkaart Klimaatadaptatieplan

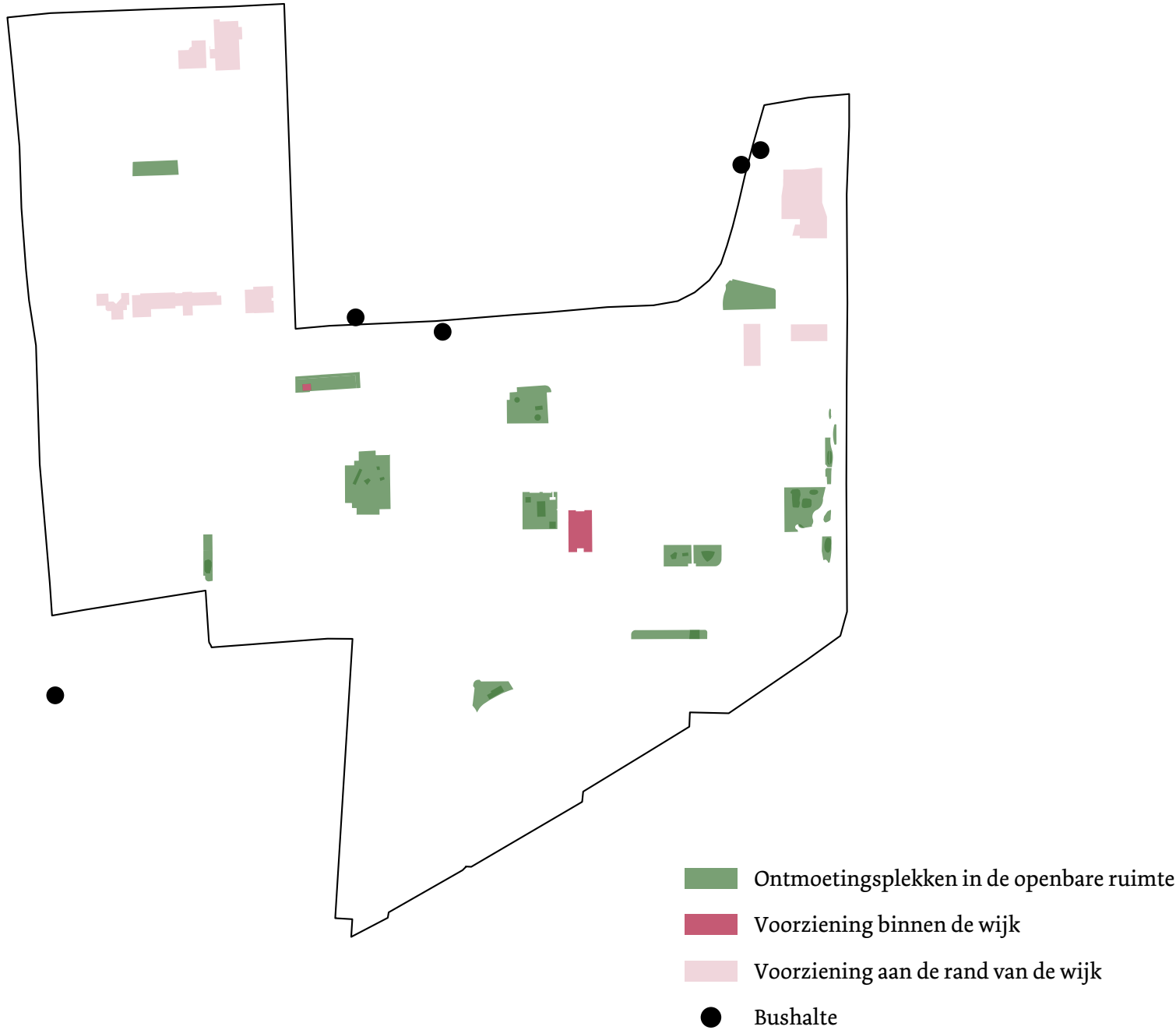
Groenstructuren De Venen

Groenstructuren

Het groen dat in De Venen aanwezig is, wordt veel doorsneden en is overwegend onsamenhangend en versnipperd. In de groenblauwe structurenkaart uit het klimaatadaptatieplan zijn losse groene eilanden te zien en mist er een duidelijke groene oost-westverbinding.

Voorzieningen

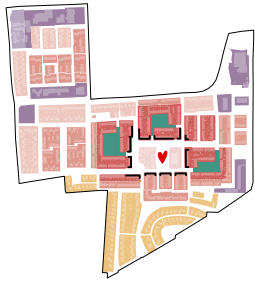

Voorzieningen

Binnen de wijk zijn er wel ontmoetingsplekken, maar de weinige voorzieningen die er zijn liggen met name aan de randen van de wijk. Centraal in de wijk is er een internationale school aanwezig.

Kwaliteiten en kansen

Opbouw van de wijk

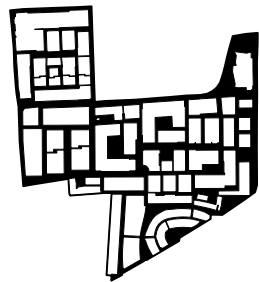
kwaliteiten

- Voelt in het algemeen ruim opgezet aan.
- Voorzien van divers en gemengd woningaanbod.
- Eigen karakteristieke uitstraling door centraal gelegen groene hofjes.
- Enkele langere zichtlijnen van west naar oost.

kansen

- De oorspronkelijke landschappelijke structuren herkenbaarder maken.
- Meer verschil en herkenbaarheid aanbrengen tussen straten en plekken.
- Realiseren herkenbaar centraal gelegen openbaar groen.

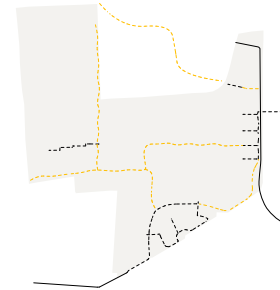
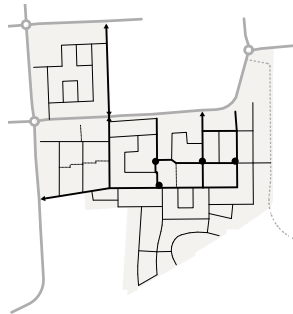
Openbare ruimte

- Op straatniveau overwegend ruim opgezet.
- De brede straatprofielen geven licht, lucht en ruimte in de wijk.

- Minder verharding realiseren. De openbare ruimte is nu voor maar liefst 60% verhard.
- De openbare ruimte mooier inrichten. Deze is momenteel beperkt en eenvoudig vormgegeven.
- Realiseren grotere groene verbindingen in de wijk.

Straten en paden

- Aanwezigheid van meerdere in- en uitgangen voor automobilisten, fietsers en voetgangers.
- Ruime parkeervoorzieningen.
- Het fiets- en wandelnetwerk kan relatief eenvoudig versterkt worden.

- Realiseren nieuwe verbindingen voor langzaam verkeer.
- Verbinden noordelijk en zuidelijk deel van de wijk.
- De auto minder belangrijk maken. Minder lange, brede rechte wegen beperken hard rijdend autoverkeer.
- Beter herkenbare hoofdontsluiting realiseren.

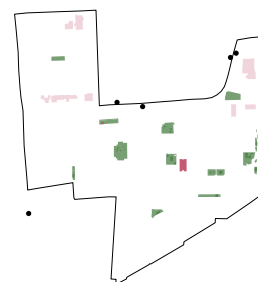
Bomen en groen

- De groene hofjes zorgen midden in de wijk voor licht, lucht en ruimte.
- Er zijn enkele karakteristieke bomenclusters aanwezig.
- Aanwezigheid grotere groenzones aan de oost- en zuidrand van de wijk.

- Groene plekken beter met elkaar verbinden en aantrekkelijker maken om te gebruiken.
- Bij de inrichting van de hofjes en het overige groen is het creëren van meer onderscheid gewenst.
- Meer ervaarbare verbinding met het Leerpark maken.

Gezondheid

- Veel mogelijkheden voor het realiseren van extra groen.
- Veel ruimte aanwezig om extra voorzieningen voor ontmoeten, spelen en bewegen te kunnen realiseren.

- Middels oriëntatiepunten dementievriendelijk maken.
- Minder brede wegen verminderen de snelheid en maken de wijk groener, veiliger en toegankelijker.
- Met meer bomen en minder steen wordt de wijk koeler.
- Meer plekken voor ontmoeten, spelen en bewegen.

4. Ruimtelijke visie De Venen

De Venen in essentie

Structurenkaarten

Hoofdstructurenkaart en zachte structurenkaart

Inspiratie voor nader in te vullen 'plekken' zachte structurenkaart

Integrale inrichting openbare ruimte

Uitgangspunten

Matrix

De Venen in essentie

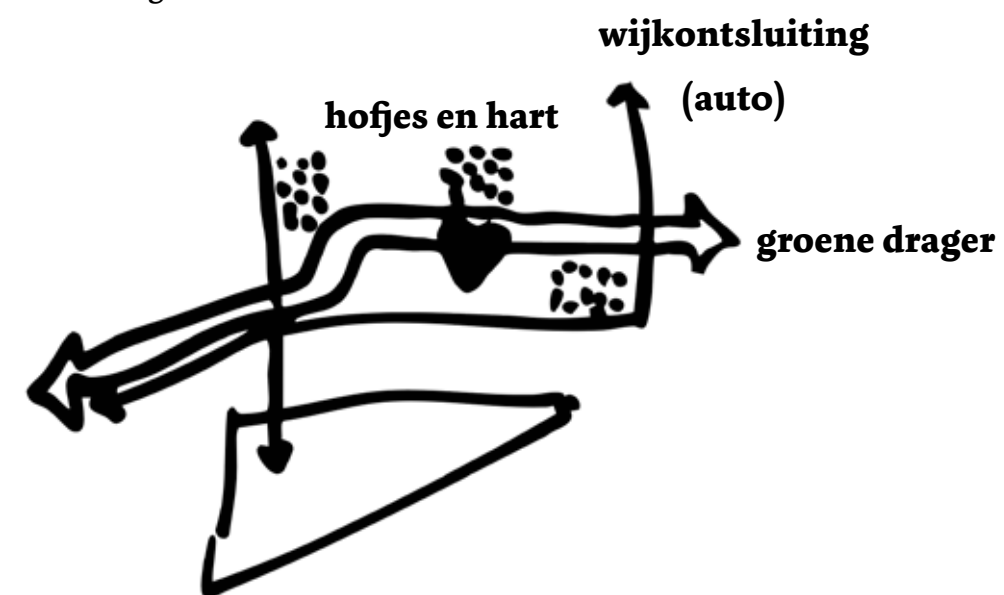
De ruimtelijke visie voor De Venen bouwt voort op de analyse van de wijk, de doelen uit het koersdocument en de inbreng van bewoners, professionals en andere betrokkenen. Op basis daarvan zijn uitgangspunten opgesteld voor de toekomstige inrichting van de openbare ruimte die richting geven aan de verdere uitwerking. De ruimtelijke visie is daarmee meer dan een verzameling ideeën. Het is het ruimtelijk kader voor de wijkverbetering. De exacte inrichting wordt later per straat uitgewerkt binnen de uitgangspunten uit dit werkboek.

Door De Venen laag voor laag te bekijken wordt zichtbaar waar de samenhang in de wijk ontbreekt. Het groen is versnipperd, wandelroutes sluiten niet overal logisch op elkaar aan en duidelijke

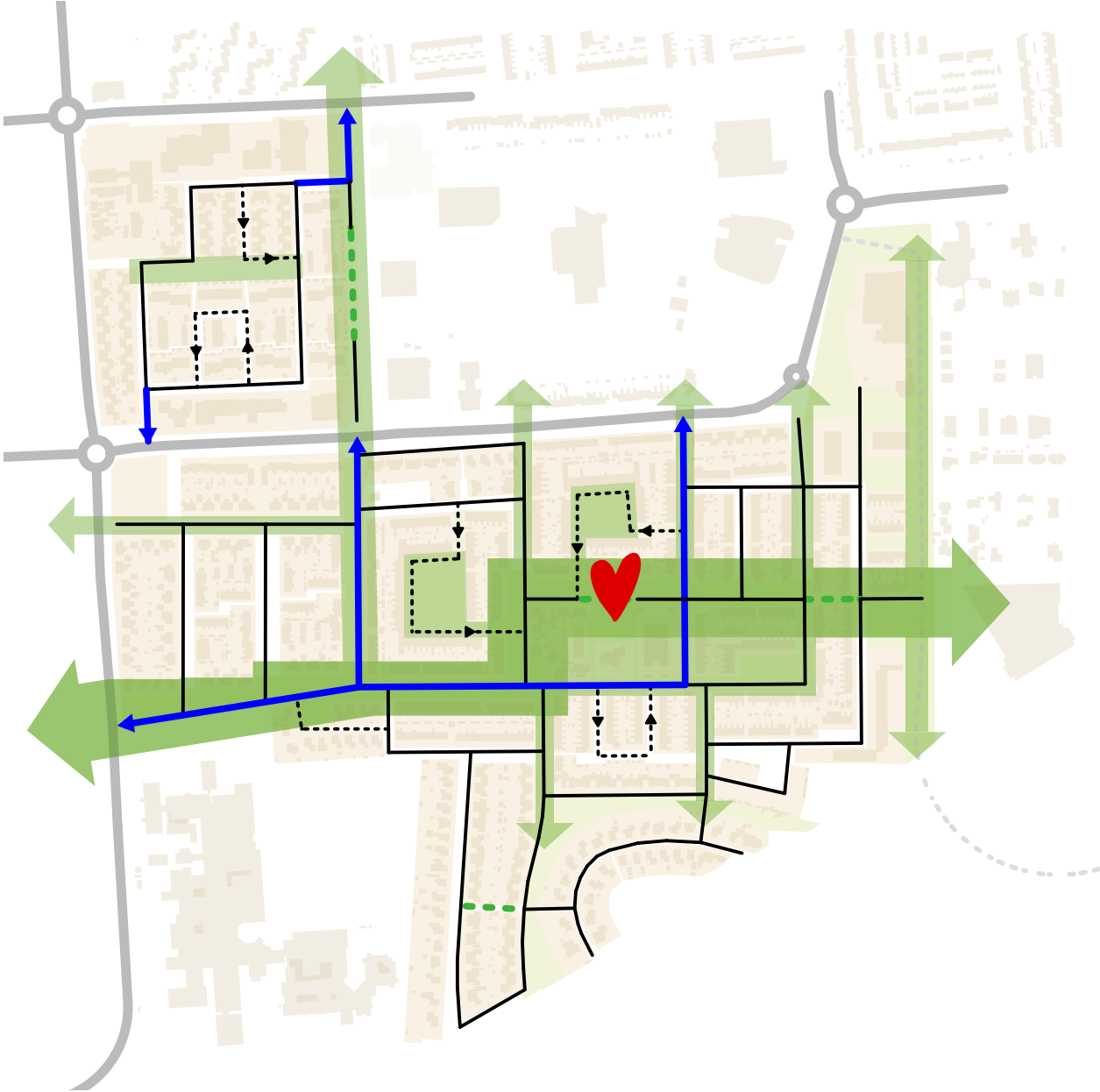
herkenningpunten ontbreken omdat straten en plekken veel op elkaar lijken. Door de lagen los van elkaar te bekijken worden ook kansen zichtbaar. Versnipperd groen kan worden verbonden, ontbrekende schakels in het wandelnetwerk kunnen worden aangevuld en de wijk kan meer eigenheid krijgen.

Een nieuw groen, verbindend pad kan een oplossing zijn die meerdere losse kansen tegelijk met elkaar verbindt. Door de groene structuur los te zien van de wijkontsluitingsweg voor de auto, ontstaat een veilige, rustige en aantrekkelijke route voor langzaam verkeer. Zo ontstaat een groene drager die een herkenbare lijn vormt door de hele wijk, die plekken verbindt, oriëntatie biedt en bijdraagt aan de samenhang in De Venen.

Door hoofdontsluiting (auto) en groene drager (fiets, lopen) los van elkaar te zien ontstaat een groen, autoluw hart van de wijk.

Structurenkaarten

Hoofdstructurenkaart De Venen

- Hart van de wijk
- Groene drager (wandelen, fietsen)*
- Ontsluitingsweg
- Buurtstraat
- Woonstraat (eenrichtingsverkeer)
- Langzaamverkeer en groen

Zachte structurenkaart De Venen

- Fiets- en/of wandelroutes
- (Potentiële) plekken

De hoofdstructuurkaart en zachte structurenkaart laten zien hoe de doelen van de wijkverbetering ruimtelijk worden vertaald. De kaarten vormen het ruimtelijk raamwerk voor de verdere uitwerking. Daarbij liggen de hoofdstructuren vast, terwijl de precieze inrichting van afzonderlijke plekken en straten later wordt uitgewerkt.

Basis voor het inrichten van de openbare ruimte

De uitgangspunten in dit hoofdstuk zijn opgesteld op basis van gemeentelijk beleid, technische randvoorwaarden, onderzoeken en de opbrengsten uit participatie en interne sessies. Deze uitgangspunten vormen het kader voor toekomstige ontwerpen en helpen om overal in De Venen op een herkenbare en samenhangende manier te werken aan de openbare ruimte.

In de basis wordt voor de maatvoering van de straten en paden uitgegaan van het HIOR, dat is een Handboek voor iedereen die werkt aan de Inrichting van de Openbare Ruimte in Smallerland. Zo wordt uitgegaan van een wegbreedte van overal 4,80 meter voor tweerichtingswegen en 3,85 meter voor een eenrichtingsweg. Voor stoepen wordt uitgegaan van een breedte van 1,50 meter. Soms is dit te smal, bijvoorbeeld op plekken waar spelen en ontmoeten extra aandacht nodig hebben. Dan is een breder pad zoals in de Groene Drager het uitgangspunt. Daar is het pad overal 1,80 meter breed zodat twee mensen daar rustig kunnen stilstaan en zodat er genoeg ruimte is om elkaar voorbij te lopen.

Op basis van een mobiliteitsonderzoek is onder meer de parkeerbehoefte op straatniveau voor de wijk De Venen vastgesteld. Het uitgangspunt dat wordt gehanteerd voor de inrichting van de openbare ruimte is de vastgestelde parkeerbehoefte plus vijftien procent. Vervolgens is deze behoefte vertaald naar het aantal benodigde parkeerplekken per gemarkeerd deelgebied. Een ander belangrijk uitgangspunt voor mobiliteit is het STOMP-principe. Dit staat voor Stappen, Trappen (fietsen), Openbaar vervoer, Mobility as a service (deelfiets, deelauto) en de

Personenauto. Het is een principe waarbij langzaamverkeer zoals wandelen en fietsen de prioriteit heeft in het ontwerpen van de paden, straten en wegen.

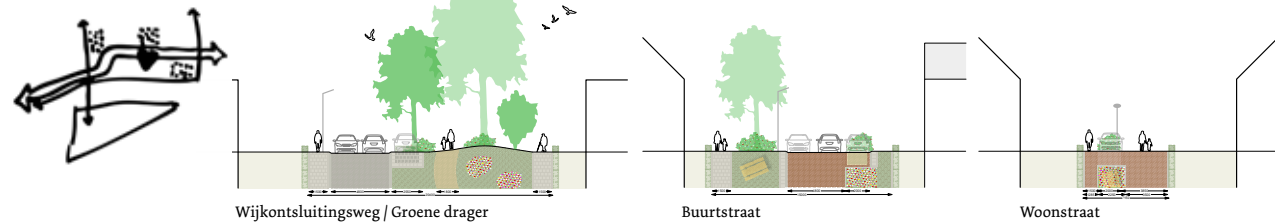
Toegankelijkheid is een belangrijk thema dat deel uitmaakt van positieve gezondheid. Belangrijk is dat de openbare ruimte in De Venen voor iedereen goed bruikbaar en veilig moet zijn. Drempelloze oversteekplaatsen, overzicht en herkenbaarheid, juist kleur- en materiaalgebruik, de breedte van voetpaden en geschikte parkeerplekken zijn de basis, maar door samen met bewoners en ervaringsdeskundigen in gesprek te blijven bij de verdere uitwerking wordt de wijk niet alleen toegankelijker, maar ook uitnodigend en leuk.

Dit geldt ook voor de gemarkeerde 'plekken' in de structuurkaart. Deze locaties zijn in beeld gebracht als kansrijke plekken waar de ambities van de wijkverbetering mogelijk verder kunnen worden versterkt. De uiteindelijke afweging en invulling verschillen per locatie en zijn afhankelijk van onder meer de ruimtelijke mogelijkheden, beschikbare middelen en de verdere planuitwerking.

De belangrijkste uitgangspunten zijn samengevat in een **matrix** op de volgende pagina. De kwalitatieve uitgangspunten leggen de nadruk op de overkoepelende ambities, de kwantitatieve zijn gericht op de concrete uitwerking.

Matrix van uitgangspunten voor het inrichten van de openbare ruimte

Basisprincipes

Toegankelijkheid

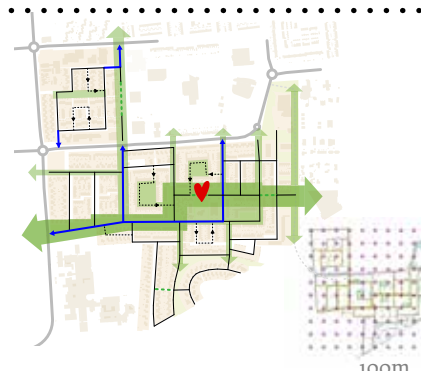
Positieve gezondheid

Groen en landschap

Mobiliteit

kwalitatief (ambities)

- De **groene drager** vormt een herkenbare lijn door de hele wijk die plekken verbindt, oriëntatie biedt en bijdraagt aan de samenhang in De Venen.
- Wijkontsluitingsweg, buurtstraat** en **woonstraat** zijn van elkaar te onderscheiden in materiaal en uitstraling.

- De openbare ruimte in De Venen moet **voor iedereen** goed **bruikbaar en veilig** zijn.
- Voorkom donkere vlakken.
- Maak de buitenruimte **uitnodigend en leuk**.
- Blijf **samen met bewoners en ervaringsdeskundigen** in gesprek over het realiseren van een toegankelijke wijk.
- Een **verlichtingsplan** maken op wijkniveau.

- Samen met inwoners** invulling geven aan de in de structurenkaart gemarkeerde 'plekken' met aandacht voor positieve gezondheid, ontmoeten, spelen en bewegen.
- Een **dementievriendelijke omgeving** maken door herkenbaarheid van straten en plekken door geur, kleur en identiteit, en voorkomen van donkere plekken.
- Een **sociaal veilige ruimte** is zichtbaar, eenduidig, toegankelijk en aantrekkelijk.

- De **Groene Drager** is de belangrijkste groene route door de wijk die buurten, voorzieningen en openbare ruimtes met elkaar verbindt.
- Er komt een **gevarieerde mix** van bloemen, grassen, struiken en bomen die het hele jaar **aantrekkelijk** is.
- Bomen zijn zoveel mogelijk aan de zuid- en westzijde van de straat geplaatst of zodanig dat de **schaduw op de weg valt** en **niet op dakvlakken met zonnepanelen**.

- Bij het ontwerpen kijken we eerst naar lopen en fietsen, daarna naar openbaar vervoer en vervolgens naar de auto. Het **STOMP-principe** geldt als uitgangspunt voor mobiliteit en het **mobilitetsonderzoek** voor parkeren.
- In de verdere uitwerking is er aandacht nodig voor de bereikbaarheid van vuilniswagens, pakketdiensten en hulpdiensten (bochtstraal wegen en bereikbaarheid).

kwantitatief (uitwerking)

- Maatvoering conform gemeentelijke **HIOR**-richtlijnen.
- Voldoende opstelplekken voor huisvuilcontainers.
- In de **groene drager** alleen **parkeren in pockets**.
- Bij de **wijkontsluitingsweg** wordt enkel geparkeerd **naast de rijbaan**.
- Stoeppen in de basis alleen ter plaatse van voorgevels toepassen. Langs zij- of kopgevels vervangen door groen.

- Oversteekplaatsen voor voetgangers zijn op gelijke hoogte en lopen in materialisatie door (behalve in een wijkontsluitingsweg) voor een **drempelloze oversteek**.
- Twee procent** van het aantal parkeerplekken is geschikt voor mindervaliden.
- Stoeppen zijn 1,80m breed langs doorgaande routes en straten waar maar aan één zijde een stoep is.

- Elke 100 tot maximaal 200 meter** komt er een **bankje**, picknicktafel of andere (natuurlijke) zit- of rustplaats.
- Voetpaden zijn in basis 1,50 meter breed, maar soms 1,80 meter breed voor **spelen en ontmoeten**.
- Zoveel mogelijk behoud en **aanplant van grote bomen**.
- Voldoende schaduw** op speel- en verblijfsplekken.
- Duidelijke scheiding voetganger, fietser en automobilist.
- Ruimte voor **informele routes** en olifantenpadjes.

- De **3-30-300 vuistregel** is van toepassing:
 - 3 bomen zichtbaar vanaf elke woning.
 - 30% kroonbedekking van de openbare ruimte.
 - Binnen 300 meter van elke woning toegang tot een groene buitenruimte van tussen de 0,5-1,0 ha.
- Voldoende afstand tussen kronen van volwassen bomen.
- Voldoende afstand tussen bomen en kabels en leidingen.
- Een **groenplan** maken o.b.v. de HIOR-richtlijnen.

- Bij lange rechtstanden elke 100 meter een verkeersremmende maatregel **integraal meeontwerpen** door toepassing van groenvakken of oversteekplaatsen. Verder zo min mogelijk drempels en borden realiseren.
- Langs de **Groene Drager** en in **wijkontsluitingswegen** geen parkeerplaatsen op de rijbaan realiseren.

Werkboek openbare ruimte De Venen

Onderdeel van het programma wijkverbetering voor Drachten

Gemeente Smallingerland

11-9-2026

Teun van der Beek

Willem Dijkstra